

Ganske opplagt at ansatt bør få fri

Kommunal Rapport 29.08.2022, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan politikeren kreve fri fra nattevakt før møtet i kommunestyret?

SPØRSMÅL: En kommunestyrerepresentant jobber jevnlig nattevakt. Kommunestyremøtene er dagmøter og starter om morgenen. Har representanten krav på fri fra nattevaktjobben natten før et kommunestyremøte?

SVAR: Utgangspunktet er her bestemmelsen i [kommuneloven § 8–1](#) om plikt for medlemmer av kommunalt folkevalgt organ til «å delta i organets møter hvis de ikke har gyldig forfall». Plikter som arbeidstaker er som alminnelig regel ikke gyldig forfall.

Arbeidsgiver kan ut fra dette ikke motsette seg at den folkevalgte forsømmer sin jobb for å delta i slike møter, se [kommuneloven § 8–2](#) som gir arbeidstaker «krav på fri fra sitt arbeid når det er nødvendig på grunn av møteplikt i kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer», men vil kunne avtale endring i arbeidstid og arbeidsoppgaver for den folkevalgte der det er mulig. Hun kan også trekke arbeidstaker i lønn for den tid hun er fraværende. Da får da arbeidstakeren krav på erstatning for tapt inntekt fra kommunene etter [kommuneloven § 8–3](#) tredje avsnitt.

Spørsmålet blir da om når møteplikten medfører at «det er nødvendig» at den folkevalgte får fri for sitt arbeid. Dette sies det lite om i forarbeidene til denne bestemmelsen, men i [NOU 1990:13](#) s. 190, med forslag til kommuneloven av 1992, bemerker utvalget om tilsvarende bestemmelse bl.a. at «Det er naturlig at retten også omfatter gruppemøter i umiddelbar tilknytning til kommunale og fylkeskommunale møter», altså situasjoner der det vil være fysiske mulig å kombinere arbeid med tilstedeværelse i selve møtet. Dette er en helt annen type situasjon enn det vi her står overfor, men realiteten er den samme: Det er ikke mulig for den folkevalgte å fungere tilfredsstillende i sitt verv hvis ikke hun kan få fri fra jobben i den tiden som er nødvendig forkant av møtet.

Etter min mening bør det ut fra dette være ganske opplagt at det som er fastsatt i loven om rett til fri fra jobb, må gjelde også selv om den folkevalgte rent fysisk vil kunne være til stede under møtene i de folkevalgte organene, hvis møtene er lagt slik at det er urimelig belastende for henne å kombinere arbeid som tilsatt og som folkevalgt. Vi er ikke tjent med en lovforståelse som tvinger folkevalgte til å velge mellom å si opp sin jobb eller å møte alvorlig sliten og uopplagt.